

ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชี ในจังหวัดจันทบุรี

จิราνούช ยวงทอง¹, ปราโมทย์ ถวิลรักษ์², ศิริวรรณ สุขประเสริฐ³

^{1,2,3} คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี

ตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี 22210

จิราνούช ยวงทอง, ปราโมทย์ ถวิลรักษ์ และศิริวรรณ สุขประเสริฐ. (2565). ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี. วารสารวิทยาการสิ่งแวดล้อมไทย ปีที่ 5(1), 2565 : 1 – 11

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารความเสี่ยง 2) ประสิทธิภาพการทำงาน และ 3) ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิและแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมจากผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า 1) การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานมีความเสี่ยงปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.01) ด้านการเงินมีความเสี่ยงน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.04) และด้านระบบข้อมูลมีความเสี่ยงปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.84) 2) ประสิทธิภาพการทำงานด้านคุณภาพผลงานมีประสิทธิภาพมาก (ค่าเฉลี่ย 3.92) ด้านปริมาณงานมีประสิทธิภาพมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) และด้านเวลามีประสิทธิภาพมาก (ค่าเฉลี่ย 4.48) 3) ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี ความเสี่ยงด้านระบบข้อมูลมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงานด้านคุณภาพผลงานระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความเสี่ยงด้านระบบข้อมูลมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณงานระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความเสี่ยงด้านการเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณงานระดับต่ำและความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงานด้านเวลาระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การบริหารความเสี่ยง, ประสิทธิภาพการทำงาน, ผู้ทำบัญชี

The effects of risk management on job efficiency of bookkeepers in Chanthaburi province

Jiranoot Yaungthong¹, Pramote Tawinlruk², Siriwan Sukprasert²

^{1,2,3} Faculty of Social Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Chanthaburi campus
Phuang Sub-District, Khokhitchakut District, Chanthaburi Province 22210

Jiranoot Yaungthong, Pramote Tawinlruk and Siriwan Sukprasert. (2022). The effects of risk management on job efficiency of bookkeepers in Chanthaburi province. Thai Journal of Environmental Studies Vol. 5(1), 2022 : 1 – 11.

Abstract

This study was conducted to analyze: 1) Risk Management 2) Job Efficiency and 3) the effects of risk management on operational efficiency of bookkeepers in Chanthaburi province. Data were obtained from secondary data, questionnaire. Statistics to analyze data included mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. Results of the study revealed that 1) risk management of operations in moderate (3.01) risk of finance in Low (2.04) and data system in moderate (2.84) 2) operational efficiency, quality, quantity and time of work in high (3.92), (4.02), (4.48) 3) the effects of risk management on operational efficiency of bookkeepers in Chanthaburi province, risk data system are related negative with operational efficiency on quality at the significant of 0.05 are related at a relatively low level, risk data system are related positive with operational efficiency on quantity at the significant of 0.01 are related at a relatively low level, risk of finance are related negative with operational efficiency on quantity and risk management of operations are related negative with operational efficiency on time at the significant of 0.05 are related at a relatively low level

Keywords: Risk Management, Job Efficiency, Bookkeepers

1. บทนำ

เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 กระแสโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้องค์กรและบริษัทต่าง ๆ ต้องปฏิรูปตนเองเพื่อความอยู่รอดกันอย่างเต็มที่ จากสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศ ผู้ประกอบการธุรกิจหลายรายไม่กล้าลงทุนเนื่องจากเศรษฐกิจมีความผันผวนอยู่ตลอดเวลาซึ่งส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการลงทุน (ณัฐภรณ์ จรรยาภม, 2550) นอกจากนี้ความผันผวนทางเศรษฐกิจแล้วธุรกิจต่าง ๆ ยังต้องประสบกับปัญหาความไม่แน่นอนเกี่ยวกับปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านโครงสร้างประชากร ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งโดยภาพรวมปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อองค์กรในช่วงเวลาและโอกาสที่แตกต่างกันไปและมีระดับของผลกระทบต่อองค์กรที่ต่างกัน ไปเช่นกัน (ปิยวัฒน์ แก้วกัณท์รัตน์, 2550) ความไม่แน่นอนทางธุรกิจนี้เป็นเสมือนดาบสองคม คืออาจก่อให้เกิดผลลัพธ์ในทางบวก ซึ่งเป็นโอกาสแก่องค์กร หรืออาจก่อให้เกิดผลลัพธ์ในทางลบซึ่งถือว่าเป็นความเสี่ยง ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารหรือผู้ประกอบการใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรหรือกำหนดระดับความเสี่ยงที่เหมาะสมที่องค์กรสามารถยอมรับได้ (กิตติรัตน์ ณ ระนอง, 2550)

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) เป็นสิ่งที่ทุกธุรกิจในปัจจุบันให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าหลายบริษัทได้ให้ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงมากยิ่งขึ้นเพราะการที่ธุรกิจลงทุนในสิ่งใดแล้วผลที่ธุรกิจต้องการก็คือผลตอบแทนสูงสุด หรือการมีกำไรสูงสุด แต่การที่ธุรกิจจะมีกำไรสูงสุดหรือมีผลตอบแทนสูงสุดเท่านั้นยังไม่พอในการบริหารจัดการธุรกิจในยุคปัจจุบัน แต่หากผลการดำเนินการออกมาไม่เป็นไปตามที่คาดเอาไว้แสดงว่าการคาดการณ์ของบริษัทยังมีความเสี่ยง (กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, 2551) การนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินงานต่าง ๆ จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นการทำนายอนาคตอย่างมีเหตุ มีผล มีหลักการและหาทางลดหรือป้องกันความเสียหายใน

การทำงานแต่ละขั้นตอนไว้ล่วงหน้า หรือในกรณีที่พบกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหานั้นน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็เป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ซึ่งการบริหารความเสี่ยงที่ดีจะเป็นการวัดความสามารถและการดำเนินงานของบุคลากรภายในองค์กร จากปัจจัยที่องค์กรให้ความสำคัญดังกล่าวข้างต้น การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านระบบข้อมูล โดยปัจจัยเหล่านี้ จะมีผลกระทบโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กร ซึ่งจะต้องเข้าไปใส่ใจติดตามตรวจสอบประเมินความเสี่ยงและหาทางป้องกันผลกระทบ รวมถึงการกำหนดแนวทางการลดระดับผลกระทบในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ผิดพลาดร้ายแรงไว้ล่วงหน้า เพื่อการรักษาไว้ซึ่งประสิทธิภาพและการดำรงอยู่ขององค์กร (วัลลภา คชภักดี, 2549)

ประสิทธิภาพการทำงาน (Job Efficiency) เป็นหัวใจสำคัญของการแข่งขันทางธุรกิจที่ทุกหน่วยงานต้องพยายามดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานจะประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจนั้นต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในองค์กรจากความรู้ ความคิด หลักการและแนวปฏิบัติ ตั้งแต่ต้นจนถึงการวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งองค์กรจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของคนและองค์กร การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของคนและองค์กรจะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานประกอบด้วย การทำงานต้องเชื่อถือได้ งานสำเร็จทันเวลาและผลงานได้มาตรฐาน เนื่องจากการทำงานเป็นกิจกรรมหลักซึ่งทุกคนต้องพึงปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ตนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม ดังนั้นการดำรงชีวิตในแต่ละวันส่วนใหญ่จะถูกใช้ไปกับการทำงานและความสามารถทางการปฏิบัติงานของบุคคลจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน หากยังไม่สามารถปรับตัวเพื่อแก้ไขปัญหาได้ บุคคลนั้นอาจต้องออกจากงานในที่สุด ซึ่งแต่ละองค์กรไม่ต้องการให้เกิดสภาพเช่นนั้นขึ้น เพราะต้องใช้ระยะ

เวลานานกว่าบุคลากรในองค์กรจะมีความรู้ความเข้าใจในงาน ความสามารถในการปฏิบัติงานนั้น จะบรรลุผลให้ตรงตามเป้าหมายขององค์กรและทันระยะเวลาที่กำหนด ผลงานที่ได้มีคุณภาพและความถูกต้อง มีวิธีการทำงานและนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้ามาช่วยเพิ่มผลงานและลดระยะเวลาในการปฏิบัติงานโดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่า สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกฝ่ายได้และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ประกอบด้วย คุณภาพผลงาน (Quality Work) ปริมาณงาน (Work Load) และเวลา (Time) (ประชุม รอดประเสริฐ, 2545) การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานในองค์กรควรให้ความสำคัญเพราะจะนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประกอบวิชาชีพบัญชีในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีมากมายและมีแนวโน้มว่าในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งผู้ทำบัญชีจะต้องทำความเข้าใจและพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้ผลงานที่ออกมามีคุณภาพและถูกต้อง (สภานิติบัญญัติ, 2558) ผู้ทำบัญชีเป็นผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีโดยจะต้องมีคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามที่อธิบดีประกาศกำหนด มีบทบาทสำคัญในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีของนิติบุคคล คุณภาพของผู้ทำบัญชีย่อมส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูลทางด้านบัญชี ผู้ทำบัญชีจึงจำเป็นต้องมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีและนำเสนองบการเงินอย่างเพียงพอ พระราชบัญญัติการบัญชีได้ตระหนักถึงบทบาทของผู้ทำบัญชีต่อความถูกต้องของข้อมูลบัญชี จึงได้มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีไว้ชัดเจน โดยมีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบกับผู้ทำหน้าที่จัดทำบัญชีและได้กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของบุคคลที่จะเป็นผู้ทำบัญชีตามกฎหมายไว้ด้วย ผู้ทำบัญชีเมื่อเข้ามาทำงานให้กับองค์กรก็จะต้องนำเสนอข้อมูลด้านบัญชีเพื่อการจัดการและการตัดสินใจของผู้บริหารและการที่จะสร้างความเชื่อถือได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ทำบัญชีจะต้องมีการเรียนรู้ประสบการณ์ทางการบัญชีอย่างต่อเนื่อง การบัญชี จึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่เข้ามาช่วยในการบริหารงานทำให้ทราบฐานะทางการเงินของกิจการ

และผลการดำเนินงานบัญชี จึงเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายในองค์กรเกี่ยวข้องกับตัวเลขและเอกสารมากมายปริมาณที่ทำมีจำนวนมากและต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผลงานออกมามีประสิทธิภาพซึ่งเกิดจากความรู้ความสามารถของผู้ทำบัญชี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สิทธิชัย สุขวงศ์, 2540) ดังนั้นหากผู้ทำบัญชีมีความพึงพอใจในการทำงานเกิดความรู้สึกพึงพอใจกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน เกิดขวัญกำลังใจในการทำงานจะส่งผลให้งานที่ออกมามีคุณภาพและเสร็จตามเวลาที่กำหนด ก่อให้เกิดผลสำเร็จแก่องค์กรได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี โดยมุ่งศึกษาการบริหารความเสี่ยง ประสิทธิภาพการทำงาน ตลอดจนผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพของผู้ทำบัญชีให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาใช้เป็นข้อสนเทศสำหรับผู้บริหารเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารความเสี่ยงให้แก่ผู้ทำบัญชีและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับองค์กรต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี
- 2.3 เพื่อศึกษาผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 312 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558)
 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี ที่ตอบกลับทางไปรษณีย์ทั้งสิ้น 156 ตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำบัญชี รายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน และสถานที่ทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ข้อ ความเสี่ยงด้านการเงิน จำนวน 5 ข้อ ความเสี่ยงด้านระบบข้อมูล จำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผลงาน จำนวน 5 ข้อ ด้านปริมาณงาน จำนวน 5 ข้อ ด้านเวลา จำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3.3.1 ดำเนินการจัดแบบสอบถามตามจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับตรวจสอบเอกสารเตรียมนำเสนอส่งทางไปรษณีย์

3.3.2 ขออนุญาตราชการ โดยแนบไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

3.3.3 ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างตามชื่อที่อยู่ของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี โดยแนบซองจดหมายตอบกลับไปพร้อมกับแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับทางไปรษณีย์ภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม

3.3.4 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

3.4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) วิเคราะห์โดยอาศัยสถิติแบบง่ายในรูปของค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3.4.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การบริหารความเสี่ยงของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี ด้านการปฏิบัติงาน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) ด้านการเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.04$) และด้านระบบข้อมูล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารความเสี่ยงของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี

ความเสี่ยง	\bar{x}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านการปฏิบัติงาน				
1. ขาดการกำหนดโครงสร้างและการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการปฏิบัติงาน	3.15	0.89	ปานกลาง	2
2. ไม่ได้วางระบบหรือกลไกในการบริหารจัดการที่ดี	3.06	0.67	ปานกลาง	3
3. การตรวจสอบรายงานผลไม่ถูกต้องทันเวลา สมบูรณ์ครบถ้วนตามความจำเป็น	2.44	0.72	น้อย	5
4. ไม่ได้ทบทวนข้อกำหนดที่เป็นระบบการควบคุมภายในเป็นประจำ	3.76	0.70	มาก	1
5. การควบคุมสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ไม่เพียงพอ	2.63	0.78	ปานกลาง	4
รวม	3.01	0.75	ปานกลาง	
ด้านการเงิน				
1. ขาดการจัดทำสรุปรายงานการใช้จ่ายงบประมาณภายในโครงการต่าง ๆ หรือภายในองค์กรต่อปี เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดตั้งงบประมาณในโครงการต่อ ๆ ไป	2.13	0.82	น้อย	1
2. ไม่มีการจัดทำแผนการบริหารความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น อัตราเงินที่ผันแปร ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อาจเพิ่มสูงขึ้น	2.03	0.38	น้อย	4
3. ไม่สามารถพยากรณ์ความต้องการทางการเงินได้อย่างถูกต้องเพียงพอ	1.91	0.65	น้อย	5
4. ขาดการนำเสนอสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของงบประมาณหรือสาเหตุการล่าช้าในโครงการต่าง ๆ	2.05	0.62	น้อย	3
5. การใช้เงินเพื่อการดำเนินงานของกิจการไม่แน่นอนและไม่เป็นตามแผนงาน จนเกิดสภาพคล่องส่วนเกินกว่าความต้องการใช้เงินไม่สามารถบริหารแผนการเงินได้	2.10	0.81	น้อย	2
รวม	2.04	0.66	น้อย	
ด้านระบบข้อมูล				
1. ขาดการรักษาความปลอดภัยข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย เช่น การป้องกันการบุกรุกข้อมูลทางเครือข่าย การกำหนดรหัสผ่านของแต่ละบุคคลในการเข้าใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์	2.00	0.83	น้อย	5
2. ไม่มีการยืนยันหรือพิสูจน์ตัวตน ในระบบสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศตามความเหมาะสมกับหน้าที่ เช่น การกำหนดรหัสผ่านของผู้ใช้งาน การจำกัดสิทธิ์การเข้าใช้งานสารสนเทศ การใช้การสแกนนิ้วมือ สแกนม่านตาเพื่อพิสูจน์ตัวตน	3.49	0.77	ปานกลาง	2
3. ขาดการดูแลและป้องกันการใช้งานสื่อบันทึกข้อมูลภายนอกเพราะอาจจะควบคุมการรั่วไหลของข้อมูลสารสนเทศได้ยากและเสี่ยงกับไวรัสที่จะทำลายข้อมูลในระบบสารสนเทศ	2.83	0.60	ปานกลาง	3

ความเสี่ยง	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
4. ไม่มีการสำรองข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและไม่มีการทดสอบการนำข้อมูลที่สำรองกลับมาใช้งานว่าสามารถใช้งานได้หรือไม่	3.51	0.83	มาก	1
5. ขาดการจัดทำแผนการสำรองและการกู้คืนระบบเป็นเอกสารให้ละเอียดเพื่อให้ผู้ดูแลระบบสามารถมีแนวทางหรือวิธีการที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน	2.37	0.75	น้อย	4
รวม	2.84	0.76	ปานกลาง	

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณภาพผลงาน

พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.92$) ด้านปริมาณงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.02$) และด้านเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.48$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี

ประสิทธิภาพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านคุณภาพผลงาน				
1. มีผลงานที่มีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น มีความครบถ้วนของงาน มีความน่าเชื่อถือ เป็นต้น	3.65	0.59	มาก	5
2. มีการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพสูงและตรงตามมาตรฐานที่องค์กรต้องการเป็นสำคัญ	3.83	0.80	มาก	4
3. สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและตรงตามระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับและแนวปฏิบัติขององค์กร	4.10	0.77	มาก	2
4. มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างครบถ้วนถูกต้องและมีการสูญเสียของทรัพยากรน้อยที่สุด	3.84	0.76	มาก	3
5. สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนและสอดคล้องกับแผนงาน นโยบายและเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี	4.19	0.61	มาก	1
รวม	3.92	0.71	มาก	
ด้านปริมาณงาน				
1. มีการวางแผนในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานที่มีปริมาณเหมาะสมตามเป้าหมายที่วางไว้	4.17	0.66	มาก	1
2. มีผลงานและปริมาณงานที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบกับภาระหน้าที่	4.12	0.75	มาก	2
3. นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการจัดการทางการเงินเพื่อให้งานมีปริมาณมากขึ้น	3.63	0.69	มาก	5
4. สามารถนำเสนอข้อมูลและจัดการทางการเงินได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ถูกต้อง แม่นยำเสมอ	4.11	0.65	มาก	3

ประสิทธิภาพ	\bar{x}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
5. มีผลงานในการปฏิบัติงานที่มีปริมาณงาน เป็นที่น่าพอใจและมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	4.05	0.65	มาก	4
รวม	4.02	0.68	มาก	
ด้านเวลา				
1. มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ ได้ทันตามเวลาที่กำหนดไว้ทุกครั้ง	4.47	0.55	มาก	3
2. มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จในระยะเวลา	4.65	0.48	มากที่สุด	1
3. พยายามใช้เวลาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด แก่องค์กร	4.36	0.48	มาก	5
4. มีวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสมให้งานแล้วเสร็จอย่างถูกต้องภายในเวลาที่จำกัดและทันเวลาอยู่เสมอ	4.43	0.50	มาก	4
5. ปฏิบัติงานตรงต่อเวลาและใช้เวลาทำงานอย่างคุ้มค่าทำให้งานประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี	4.49	0.50	มาก	2
รวม	4.48	0.50	มาก	

ตอนที่ 3 ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี

ด้านคุณภาพผลงาน พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านระบบข้อมูลมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงานด้านคุณภาพผลงาน ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานและความเสี่ยงด้านการเงิน พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานด้านคุณภาพผลงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี

ด้านปริมาณงาน พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านระบบข้อมูลมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับ

ประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณงาน ในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณงาน ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณงาน ของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี

ด้านเวลา พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงานด้านเวลาในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินและความเสี่ยงด้านระบบข้อมูล พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานด้านเวลาของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำชุมชนในจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณภาพผลงาน, ด้านปริมาณงาน และด้านเวลา

การบริหารความเสี่ยง	ประสิทธิภาพด้านคุณภาพผลงานด้านคุณภาพผลงาน		
	r	P	ระดับความสัมพันธ์
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	0.144	0.073	ต่ำ
ความเสี่ยงด้านการเงิน	0.078	0.334	ต่ำ
ความเสี่ยงด้านระบบข้อมูล	- 0.198*	0.013	ต่ำ
รวม	0.031	0.696	ต่ำ
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	- 0.055	0.497	ต่ำ
ความเสี่ยงด้านการเงิน	- 0.196*	0.014	ต่ำ
ความเสี่ยงด้านระบบข้อมูล	0.262**	0.001	ค่อนข้างต่ำ
รวม	- 0.016	0.841	ต่ำ
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	- 0.183*	0.022	ต่ำ
ความเสี่ยงด้านการเงิน	0.013	0.876	ต่ำ
ความเสี่ยงด้านระบบข้อมูล	0.152	0.058	ต่ำ
รวม	- 0.023	0.773	ต่ำ

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำชุมชนในจังหวัดจันทบุรี พบว่า

1. ผู้นำชุมชนในจังหวัดจันทบุรี เห็นว่าการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ รันนันท์ (2550) ทำการศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงของธนาคารออมสินในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้จัดการธนาคารออมสินมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินอยู่ในระดับน้อยและการบริหารความเสี่ยงด้านระบบข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551) ทำการศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการเงิน ด้าน

ความมั่นใจทางการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการความปลอดภัย โดยปัจจัยความเสี่ยงของสถานศึกษาในเมือง นอกเมืองและในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำชุมชนในจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณภาพผลงาน ด้านปริมาณงาน และด้านเวลา พบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้นำชุมชนในจังหวัดจันทบุรีสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องและตรงตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติขององค์กร มีการสูญเสียของทรัพยากรน้อยที่สุด ผู้นำชุมชนมีการวางแผนในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานที่มีปริมาณเหมาะสมตามเป้าหมายที่วางไว้ ได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการจัดหางบการเงินเพื่อให้งานมีปริมาณมากขึ้น ปฏิบัติงานตรงต่อเวลาและใช้เวลาทำงานอย่างคุ้มค่าทำให้งานประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และผู้นำชุมชนมีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จได้ทันตามเวลาที่กำหนดไว้ทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อมราลักษณ์ ศิริทองสุข (2551) ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า นักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านต้นทุน และด้านเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ พรหมทอง (2551) ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของความเครียดในการทำงานที่มีต่อความผูกพันต่อองค์กรและประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านต้นทุนและด้านเวลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เข็มพร สุ่มมาตย์ ศุภพงษ์ ปิ่นเวหา และกมล เสวตสมบูรณ์ (2553) ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของศักยภาพภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่มีต่อแรงกดดันในการทำงานและประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงานและด้านเวลา

3. ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในจังหวัดจันทบุรี การบริหารความเสี่ยงด้านระบบข้อมูลมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงานด้านคุณภาพผลงานในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในจังหวัดจันทบุรี ด้านปริมาณงาน พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านระบบข้อมูลมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณงานในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณงานในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ

กับประสิทธิภาพการทำงานด้านเวลาในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากการดำเนินการวิจัย

1. ผู้ทำบัญชีควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตัวเองให้มีความคิดเชิงบวกและสร้างสรรค์ มีจิตสำนึกที่ดีต่อองค์กรและการให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับผู้อื่น รวมทั้งพยายามปรับปรุงการทำงานของตนเองให้ดีขึ้นเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติเป็นไปตามมาตรฐานและเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีอีกด้วย

2. ผู้ทำบัญชีควรนำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยผู้บังคับบัญชามีการกำหนดบทบาทของพนักงานอย่างชัดเจน มีการมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ เพื่อลดการปฏิบัติที่ทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกขัดแย้งในบทบาทของตนเองและมอบหมายงานให้กับพนักงานอย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้พนักงานเกิดความรู้สึกผูกพันและจงรักภักดีต่อองค์กรและทุ่มเทร่างกายแรงใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานในหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยในหน่วยงานที่มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่แตกต่างกัน ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่ครอบคลุมหน่วยงานต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งอาจทำให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพผลและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติมควบคู่ไปกับการศึกษาเชิงปริมาณ เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้ได้รายละเอียดของปัจจัยที่ก่อให้เกิดการบริหารความเสี่ยงเพิ่มเติม เช่น การสังเกตการณ์ร่วมกับการสัมภาษณ์และสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้การศึกษามีเนื้อหาที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2558). *ฐานข้อมูลทางการบัญชี*. (ออนไลน์). ได้จาก: <http://www.dbd.go.th>. [2558, 3 ตุลาคม].
- กิตติรัตน์ ณ ระนอง. (2550). *แนวทางการบริหารความเสี่ยง*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- เข็มพร สุ่มมาตย์ ศุภพงษ์ ปิ่นเวหา และกมล เสวตสมบุรณ์. (2553). ผลกระทบของศักยภาพภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่มีต่อแรงกดดันในการทำงานและประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม* 3(1), หน้า 67-81.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2551). *การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). *นโยบายและการวางแผนหลักการและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วัลลภา คชภักดี. (2549). *การบริหารความเสี่ยง*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2558). *มาตรฐานวิชาชีพบัญชี*. เข้าถึงได้จาก : <http://www.fap.or.th>. [2558, 3 ตุลาคม].
- สิทธิชัย สุขวงศ์. (2540). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขต 2 และเขต 3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวรรณ พรหมทอง. (2551). *ผลกระทบของความเครียดในการทำงาน ที่มีต่อความผูกพันต่อองค์กรและประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ บช.ม.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ รันนันท์. (2550). *การบริหารความเสี่ยงของธนาคารออมสินในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กจ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อมรลักษณ์ ศิริทองสุข. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. วิทยานิพนธ์ บช.ม.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.